

Kvittering på innsendt hørings svar på Høring - NOU 2020:15 Det handler om Norge

Høringens saksnummer: 20/6731

Høring: Høring - NOU 2020:15 Det handler om Norge

Levert: 08.03.2021 08:23:04

Svar type:

Jeg svarte som: Kommune

Avsender: Regionrådet for Fjellregionen

Kontaktperson: Rune Jørgensen

Kontakt e-post: rune.jorgensen@innlandetfylke.no

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen, som består av kommunene Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen og Innlandet fylkeskommune, gjorde følgende enstemmige vedtak på sitt møte 03. mars:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at Normann-utvalget har gitt en god beskrivelse av utfordringene i distriktskommunene, og har lansert en rekke gode forslag til ny og forsterket distriktpolitikk.

Følgende tiltak framheves:

- Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift må fortsette, og det bør vurderes om den kan utvides.***
- Det må slås fast at staten må ta ansvar for at bredbånds- og fiberløsninger, som også omfatter mobiltelefoni, bygges ut over hele landet.***
- Det må tas en gjennomgang av skattesystem og virkemidler i Husbanken for å utvikle et mer velfungerende boligmarked) i distriktene og en bedre balanse mellom sentrum – periferi.***
- Innlandet bør bli forsøksfylke for utprøving av nye distriktpolitiske virkemidler i tråd med utvalgets anbefalinger, inkludert desentralisering av statlige og fylkeskommunale oppgaver. Det bør også søkes «frikommuneforsøk» med fristilling fra statlige retningslinjer for å drive etter rammestyring.***
- Det bør umiddelbart etableres en ordning som sikrer driften av lokale studiesteder som Tynset Studie- og høyskolesenter.***
- Inntektsfordelingen bør endres i tråd med måten nordmenn bor og bruker fritiden sin på, slik at økonomien til distriktskommuner med mange fritidsinnbyggere og stor gjennomgangstrafikk og beredskapsansvar***

styrkes. Kommunene og fylkeskommunene må få økonomi som gjør det mulig å gi likeverdige tilbud og tjenester.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

Saksutredningen som lå til grunn for vedtaket lyder:

SAKSUTREDNING AU-MØTE 03.03. 2021

Sak 20/2021: NOU 2020:15 Det handler om Norge – høringsuttalelse

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Regjeringen har sendt NOU 2020:15 Det handler om Norge på høring.

Utredningen og høringsdokumentene kan i sin helhet leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-det-handler-om-norge-utredning-om-konsekvenser-av-demografiutfordringer-i-distriktene/id2815127/>

Normann-utvalget gir etter regionrådgivers vurdering en god situasjonsbeskrivelse av utfordringene i distriktene, som er gjenkjennbare også i Fjellregionen. Utvalget støtter opp om å utvikle tiltak innen den «brede distriktpolitikken», som kan gi likeverdig grunnlag for å utvikle attraktive og gode lokalsamfunn. Dette er meget positivt.

Utvikling av nye arbeidsplasser er viktig, det vises her til utredningen om næringsretta virkemidler i NOU 2020:12 Brantzæg-utvalget, og innspill regjeringen har invitert til i arbeidet med en egen strategi for næringsutvikling i fjell og innlandet. I denne sammenhengen er en landbrukspolitikk som tar utgangspunkt i de spesielle vilkårene i fjellområdene, med muligheter til økt matproduksjon gjennom mer utmarksbeite, et sentralt tiltak.

Ungdommens Distriktspanel kommer også med viktige innspill til utformingen av en forsterket distriktpolitikk.

Utvalget peker på at det er ikke arbeid alene som kan få folk til å bli eller flytte til distriktene. Både næringsliv og kommuner sliter med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Det gode liv med svært mange andre kvaliteter enn det byene har å by på, vil være viktig for bosettingen. Distriktpolitikken må bidra til å skape bærekraftige samfunn som gir folk og virksomheter lyst til å komme og å bli værende.

Det registreres at SSB og Telemarksforskning har ulike vurderinger av hvordan befolkningsutviklingen i distriktene i sentralitetsklassene 5 og 6 vil bli i årene som kommer. Men uansett kan negative framskrivninger påvirkes gjennom politiske grep. Skal en lykkes i å snu flyttestrømmen, slik Norman-utvalget foreslår, kreves det svært sterke og mange virkemidler.

Det er store muligheter for å utvikle gode arbeidsplasser i lokalt næringsliv og svært gode lokalsamfunn å bo og leve i ved aktiv politikk. For å lykkes med dette må en ha et realistisk bilde av de utfordringer som våre distrikter står

overfor. Det krever at en samtidig som en leter fram og markedsfører de muligheter som ligger her, erkjenner at vi må omstille oss til en annen demografi og finne helt nye løsninger for å kunne yte gode tidsriktige tjenester til framtidens innbyggere. Vi må arbeide på begge disse fronter samtidig for å leve opp til visjonen til Regionrådet for Fjellregionen: «Rom for å skape – tid til å leve».

Innlandet er første fylke som har flere eldre enn unge. Det er tunge nasjonale trender. Finansiering og tilstrekkelig kompetanse / arbeidskraft er felles utfordringer. At dette må løses ved nasjonale tiltak, er det ikke vanskelig å være enig i. Vår situasjon gir muligheter for å utvikle nye løsninger i offentlig sektor og næringslivet i form av produkter og tjenester til en etter hvert kjøpesterk gruppe. Finansieringen av ressurskrevende tjenester sammen med oppgaveglidning fra sykehus til kommune, må løses om tilliten til tjenestene skal opprettholdes på sikt.

I Fjellregionen og andre deler av fylket er markedsverdien av en bolig mindre enn byggekostnadene. Lav verdi gjør at boliger ikke selges eller leies ut, men blir fritidsboliger. For å få flere mennesker til å flytte til distriktene må en utvikle et mer differensiert boligtilbud, dette vil også bidra til at eldre kan få mer tilpassede boliger.

Når en skattefritt kan øke verdien på en normal leilighet i byen tilsvarende en netto årslønn pr år, vil det innebære stor risiko å flytte ut. Det må derfor utvikles ny politikk og virkemidler for å jevne ut denne ubalansen. Virkemidler i Husbanken for å avlaste risiko, kan være en av disse.

Disse forholdene sammen med andre faktorer som erfaringene under koronapandemien, gjør at Innlandet er velegnet som et forsøksfylke for å prøve ut flere av forslagene fra Normann-utvalget – inkludert desentralisering av både statlige og fylkeskommunale oppgaver.

Dette bør kombineres med en rekke andre virkemidler som:

- Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift må fortsette, og det bør vurderes om den kan utvides.

- Det bør med inspirasjon fra havbruksfondet og skattesystemet for kraftkommuner vurderes flere virkemidler for at en større del av verdiskapningen fra naturen skal bli igjen i distriktene.

- **Inntektsfordelingen bør endres i tråd med måten nordmenn bor og bruker fritiden sin på, slik at økonomien til distriktskommuner med mange fritidsinnbyggere og stor gjennomgangstrafikk og beredskapsansvar styrkes. Kommunene og fylkeskommunene må få økonomi som gjør det mulig å gi likeverdige tilbud og tjenester.**

- Det bør slås fast at staten må ta ansvar for at bredbånds- og fiberløsninger, som også omfatter mobiltelefoni, bygges ut over hele landet.

- Det bør umiddelbart etableres en ordning som sikrer driften av lokale

studiesteder som Tynset Studie- og høyskolesenter.

- De regionale utviklingsmidlene bør økes etter mange år med kutt. Forsøk med overføring av deler av ansvaret for bruken av midlene til kommuner/interkommunalt samarbeid, kan med fordel prøves ut i Innlandet, gjerne som en del av oppgavene i et nytt forsøksfylke.

- Midler til vei- og jernbaneutbygginger i distriktene må økes for å skape mer funksjonelle bo- og arbeidsregioner, og det bør vurderes om staten skal ta ansvar for flere fylkesveier som er viktige beredskaps- og avlastingsveier for riksveier som RV3.

[Det er interessant å merke seg at utvalgets forslag om førerkort til 16-åringer ikke støttes av](#)

Ungdomsrådet for Fjellregionen og andre ungdommer, som mener at det i stedet bør satses på

ordninger som «Hent meg» og «Trygt hjem» i områder hvor kollektivtilbudet er dårlig.

Med en erkjennelse av at bilen er det viktige framkomstmiddelet i mange distrikter, bør det vurderes

skatteordninger eller andre tiltak som hensyntar dette for innbyggerne i disse distriktene.

Forslag til vedtak:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at Normann-utvalget har gitt en god beskrivelse av utfordringene i distriktskommunene, og har lansert en rekke gode forslag til ny og forsterket distriktpolitikk.

Følgende tiltak framheves:

- **Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift må fortsette, og det bør vurderes om den kan utvides.**
- **Det må slås fast at staten må ta ansvar for at bredbånds- og fiberløsninger, som også omfatter mobiltelefoni, bygges ut over hele landet.**
- **Det må tas en gjennomgang av skattesystem og virkemidler i Husbanken for å utvikle et mer velfungerende boligmarked) i distriktene og en bedre balanse mellom sentrum – periferi.**
- **Innlandet bør bli forsøksfylke for utprøving av nye distriktpolitiske virkemidler i tråd med utvalgets anbefalinger, inkludert desentralisering av statlige og fylkeskommunale oppgaver. Det bør også søkes «frikommuneforsøk» med fristilling fra statlige retningslinjer for å drive etter rammestyring.**
- **Det bør umiddelbart etableres en ordning som sikrer driften av lokale studiesteder som Tynset Studie- og høyskolesenter.**
- **Inntektsfordelingen bør endres i tråd med måten nordmenn bor og bruker**

fritiden sin på, slik at økonomien til distriktskommuner med mange fritidsinnbyggere og stor gjennomgangstrafikk og beredskapsansvar styrkes. Kommunene og fylkeskommunene må få økonomi som gjør det mulig å gi likeverdige tilbud og tjenester.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.